



De Minister van Justitie en Veiligheid
De Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**
Sector Staats- en
Bestuursrecht

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

nota

Nota naar aanleiding van het verslag voortduringswet

Datum
18 mei 2022

Ons kenmerk
4019370

Bijlagen
3

1. Aanleiding

De vaste commissie voor Justitie en Veiligheid heeft op 3 mei jl. verslag uitgebracht over het wetsvoorstel tot voortduring van de inwerkingstelling van de artikelen 2c en 4 van de Wet verplaatsing bevolking. De nota naar aanleiding van het verslag is gereed voor indiening en moet, gelet op een spoedige behandeling van de voortduringswet, zo spoedig mogelijk bij de TK worden ingediend.

Het stuk wordt op vrijdag 20 mei ook in de OEK-staf besproken.

2. Geadviseerd besluit

Het ondertekenen en indienen van de nota naar aanleiding van het verslag (bijlage 1) en de daarbij behorende aanbiedingsbrief (bijlage 2) bij de Tweede Kamer, door MJenV, mede namens de Minister-President.

3. Kernpunten

De VVD, D66, CDA, GroenLinks, CU, en de SP zijn (voorzichtig) positief over de inzet van het staatsnoodrecht. De PVV, SGP, Groep Van Haga en BBB zijn uitgesproken kritisch. Door de linkerkant van de Kamer is gevraagd waarom het noodrecht wel is geactiveerd voor ontheemden uit Oekraïne, en niet voor reguliere vreemdelingen. Door alle fracties is gevraagd op welke termijn het staatsnoodrecht weer wordt gedeactiveerd, en wat ervoor in de plaats komt.

4. Toelichting

Op 1 april jl. zijn de artikelen 2c en 4 van de Wet verplaatsing bevolking (hierna: Wvb) in werking gesteld. Daarmee is de burgemeesters de wettelijke taak gegeven zorg te dragen voor de opvang en verzorging van ontheemden uit Oekraïne. Onverwijld daarna is het onderhavige wetsvoorstel tot voortduring bij de TK ingediend.

4.1 Nota naar aanleiding van het verslag

Er is inbreng geleverd door de VVD, CDA, D66, CU, PVV, GroenLinks, Groep Van Haga, SGP, SP en BBB. De geleverde inbreng is hierna op hoofdlijnen weergegeven, voorzien van een reactie.

- *Reikwijdte*

Door veel fracties is gevraagd welke artikelen nu precies zijn geactiveerd, en wat de reikwijdte daarvan is. Een aantal fracties lijkt er daarbij van uit te gaan dat het gebruik van panden kan worden gevorderd. In reactie hierop is benadrukt dat het op 1 april jl. in werking gestelde staatsnoodrecht zich beperkt tot het beleggen van de opvangtaak bij de burgemeesters, en tot het geven van regels daarover. Er zijn geen andere noodwettelijke bepalingen geactiveerd, zoals artikelen over het vorderen van het gebruik van panden.

- *Toepasselijkheid Wvb*

Enkele fracties vragen om een nadere toelichting op de toepasselijkheid van de Wvb. In reactie hierop is verduidelijkt dat de Wvb is gebruikt voor een situatie die door de wetgever expliciet is voorzien. Bij de totstandkoming van de Wvb heeft de wetgever er immers op gewezen dat het ook mogelijk is gebruik te kunnen maken van de Wvb in geval van een grote instroom van vluchtelingen, die niet het gevolg is van een last tot verplaatsing. Dat is thans het geval, zoals inmiddels ook door de Raad van State is bevestigd.

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**
Sector Staats- en
Bestuursrecht

Datum
18 mei 2022

Ons kenmerk
4019370

- *Wanneer wordt het noodrecht beëindigd en wat komt ervoor in de plaats?*

In de ACMS van 18 mei jl. is beslist dat alle geïdentificeerde beleidsopties voor de periode na het noodrecht worden uitgewerkt (zie separatie nota). In afwachting daarvan is in de beantwoording benadrukt dat de inzet van het staatsnoodrecht op tijdelijke basis gebeurt, en dat verschillende alternatieven worden uitgewerkt waarmee op structurele wijze in de benodigde opvang kan worden voorzien, voor zolang dat nodig is. Daarbij is opgemerkt dat dit tijd vergt, gelet op de zeer grote groep ontheemden uit Oekraïne, en is toegezegd dat de Kamer hierover wordt geïnformeerd.

- *Waarom geen spoedwet?*

Voorts is gevraagd waarom niet voor een tijdelijke (spoed)wet is gekozen. Hierop is geantwoord dat dit oneigenlijk zou zijn geweest omdat de noodzakelijke wettelijke voorziening reeds bestaat: de Wvb. Dat is inmiddels ook bevestigd in het advies van de Raad van State. Voorts is opgemerkt dat de inzet van het staatsnoodrecht niet is beperkt tot situaties van totale maatschappelijke ontwrichting, zoals in geval van oorlog. Een separate toepassing van individuele artikelen zoals de onderhavige activering van de artikelen 2c en 4 Wvb is mogelijk als buitengewone omstandigheden daartoe nopen, zoals nu het geval is.

- *Andere noodbevoegdheden*

Door vrijwel alle fracties is gevraagd of en in welke omstandigheden wordt overwogen om andere noodbevoegdheden te activeren. Hierop is geantwoord dat thans alleen een wettelijke taak bij de burgemeesters is belegd, en dat de inwerkingstelling van (andere) noodbevoegdheden op dit moment niet noodzakelijk en daarom niet proportioneel is. Indien de omstandigheden ertoe nopen aanvullende bevoegdheden te overwegen, wordt de Kamer hierover vooraf geïnformeerd.

- *Waarom is het noodrecht noodzakelijk?*

Door verschillende fracties is gevraagd waarom de inzet van het staatsnoodrecht noodzakelijk was, omdat gemeenten reeds vrijwillig in voldoende opvangplekken voorzagen. Hierop is geantwoord dat er niet mee kon worden volstaan dat gemeenten deze taak vrijwillig bleven verrichten omdat 1) niet op andere wijze in de benodigde opvang kon worden voorzien terwijl wel de zekerheid moet bestaan dat die opvang wordt gerealiseerd en 2) dat ontheemden uit Oekraïne een gelijk niveau aan verstrekkingen moet worden geboden ongeacht de gemeente waarin zij verblijven. Daarom was het noodzakelijk daar regels over te stellen, wat door de activering van artikel 4, tweede lid, Wvb mogelijk werd (Regeling ontheemden opvang Oekraïne). Ook op dit moment duurt de instroom voort en de bestaande structuren kunnen op korte termijn niet in de opvang voorzien.

- *Uitbreiding noodrecht tot reguliere asielzoekers*

Voorts is gevraagd waarom het noodrecht wel is geactiveerd voor ontheemden uit Oekraïne, en niet voor andere asielzoekers. Daarbij is door verschillende fracties gewezen op de al langer spelende problematiek bij het COA. Onder verwijzing naar de brief van 6 mei jl. is geantwoord dat het staatsnoodrecht slechts kan worden ingezet als sprake is van buitengewone omstandigheden. Van buitengewone omstandigheden is, in staatsnoodrechtelijke zin, geen sprake als

het gaat om problemen van structurele aard, zoals de knelpunten in de reguliere opvang van vreemdelingen. Wel is benadrukt dat ook problemen in de reguliere opvang worden aangepakt, onder verwijzing naar recente Kamerbrieven.

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**
Sector Staats- en
Bestuursrecht

4.2 Ontwikkelingen hiervoor

- Op verzoek van de MCCb is begin maart in kaart gebracht welke mogelijkheden er zijn om, als dat noodzakelijk zou worden, het staatsnoodrecht in te zetten om de opvang van ontheemden uit Oekraïne bij de burgemeesters te beleggen.
- In de nota van 21 maart 2022 bent u over de uitwerking daarvan geïnformeerd. Naar aanleiding van deze nota is een aantal keer mondeling overleg met u gevoerd over de omstandigheden die noodzakelijk zijn voor activatie van het staatsnoodrecht.
- In de MCCb van 30 maart jl. is vastgesteld dat er inmiddels sprake is van buitengewone omstandigheden die nopen tot de inzet van het staatsnoodrecht, en dat het noodzakelijk is dat de artikelen 2c en 4 van de Wvb in werking treden. Het daartoe opgestelde Kb is vervolgens op 1 april jl. bekendgemaakt en in werking getreden.
- Op 5 april is de onderhavige voortduringswet voor advies aangeboden aan de Raad van State. De Raad van State heeft op 13 april advies uitgebracht: dictum B (licht dictum). Het nader rapport en het wetsvoorstel tot een voortduringswet is op 19 april ingediend bij de Tweede Kamer.

Datum
18 mei 2022

Ons kenmerk
4019370

4.3 Politieke en bestuurlijke context

Het overgrote deel van de fracties vindt de opvang van ontheemden uit Oekraïne noodzakelijk. Wel zijn vraagtekens geplaatst bij het toegepaste middel (staatsnoodrecht). Voorts hebben vrijwel alle fracties gevraagd op welke termijn het staatsnoodrecht weer wordt gedeactiveerd. Omdat dit nog onderwerp is van beleidsmatige uitwerking is hierop een procesmatig antwoord gegeven. Het ligt in de rede dat dit onderwerp gedurende de plenaire behandeling een aanzienlijke rol zal spelen.

Het indienen van een voortduringswet is een wettelijke verplichting die voortvloeit uit de activatie van het staatsnoodrecht op 1 april jl.

4.4 Communicatie

DCOM is op de hoogte.

4.5 Afstemming

De stukken zijn afgestemd met DGM, DGOEK, DGPenV, NCTV, BZK en AZ.

4.6 Bijlagen (3)

1. Nota naar aanleiding van het verslag;
2. Aanbiedingsbrief;
3. Verslag;

5. Informatie die zich niet leent voor openbaarmaking

-